

Diskursetnologiska utmaningar

Från politisk teori till empirinära kulturforskning – och vidare

JENNY GUNNARSSON PAYNE, fil.dr, är lektor i etnologi vid institutionen för genus, kultur och historia vid Södertörns högskola. Empiriskt har mycket av hennes forskning tidigare handlat om olika former av medieproduktion inom den feministiska rörelsen. Hennes nuvarande forskning undersöker de kulturella och politiska effekter som uppstår i kölvattnet av nya reproduktiva teknologier. Teoretiskt har hon specialiserat sig inom diskursteori sedan år 2001.

Vad gör diskursteorin med etnologin? Vad gör etnologin med diskursteorin? I den här artikeln tar jag mig an dessa två frågor genom att undersöka svensk etnologisk forskning såsom den hittills faktiskt har sett ut, och fundera på vart ”diskursetnologin” skulle kunna ta vägen i framtiden. Mitt resonemang tar sin utgångspunkt i ett tiotal etnologers tillämpningar av diskursteorin. Utifrån dessa arbeten kommer jag att identifiera ett par övergripande tendenser inom den diskursteoretiska etnologin och sätta dessa i relation både till mer generella trender inom ämnet och till utvecklingen av tillämpad diskursteori på ett internationellt plan. Mer specifikt kommer artikeln att redogöra för och diskutera befintliga etnologiska tolkningar och tillämpningar, dels av själva *diskursbegreppet* och dels den diskursteoretiska *subjektsförståelse* som har använts i svenska etnologiska sammanhang. Slutligen kommer jag att argumentera för att båda de här teoretiska idéerna härbärgerar en hitintills outnyttjad analytisk potential som skulle kunna nyttjas till att fortsatt utveckla den diskursteoretiska etnologin.

TILLÄMPAD DISKURSTEORI:
FRÅN ESSEXSKOLAN TILL SVENSK ETNOLOGI

Som Klas Gustavsson skriver i inledningen till den svenska översättningen av Laclaus och Mouffes ”moderna klassiker” *Hegemonin och den socialistiska strategin* (2008) har verket haft inflytande på den svenska akademien först och främst i frågor som gäller tillämpad diskursanalys. Eftersom *Hegemonin* inte överhuvudtaget behandlar frågor kring metodologi menar Gustavsson att denna ut-

veckling är märklig. Att detta trots allt varit fallet förklarar han med den genomslagskraft som Marianne Winther Jørgensens och Louise Phillips bok *Diskursanalys som teori och metod* (2000) haft i den svenska kontexten (Gustavsson 2008: 17–18).

Även om Gustavsson gör en viktig poäng vad gäller den sistnämnda bokens inflytande, så osynliggör hans historiskskrivning dock det faktum att tillämpningar av den här teorin trots allt länge har förekommit på den internationella arenan. Detta gäller inte minst den betydande mängd både empirisk och teoretisk forskning som bedrivits vid University of Essex i Storbritannien, där Ernesto Laclau startade forskarutbildningsprogrammet *Ideology and Discourse Analysis* (IDA) redan under tidigt 1980-tal. Med hänvisning till detta vill jag istället belysa att utgivningen av Winther Jørgensens och Phillips bok faktiskt sammanföll med en liknande utveckling i Storbritannien, där inte minst ”andra generationens diskursteoretiker” som Aletta Norval, David Howarth, Yannis Stavrakakis och Jason Glynos¹ har bidragit med betydande insatser både vad gäller teoriutveckling, empiriska tillämpningar och metoddiskussioner (se t.ex. Norval 1996; Howarth 2005; Howarth & Griggs 2008; Glynos & Howarth 2007; Howarth, Norval & Stavrakakis 2000). Den här utvecklingen bör därför inte ses som separat från Laclaus och Mouffes teoretiska projekt, utan, precis som Ernesto Laclau påpekar i förordet till antologin *Discourse Theory and Political Analysis*, har också den empiriska diskursteoretiska forskning som bedrivits där bidragit till såväl teori- som metodutveckling inom fältet (Laclau 2000).

Trots att det finns en del skillnader mellan den forskning som bedrivits inom

den så kallade Essexskolan och de diskursteoretiska tillämpningar som gjorts i den svenska etnologin så finns det också betydande likheter. En sådan är intresset för maktjämligheter, politiska processer och en bred förståelse av ”det politiska” (se även Mouffe 2005). I den svenska etnologin har diskursteorin sedan mitten av 2000-talet till exempel fått kasta ljus på fenomen och processer som identitetsformeringar i transitionens Östeuropa (Lindelöf 2006; Gerber 2011), feministisk medieproduktion (Gunnarsson Payne 2006; 2012a; 2012b), biståndsprojekt i Rumänien (Ers 2006), vardagspraktiker i marknadskapitalistisk vardag (Martinson 2006), konstruktionen av ”lärarsubjekt” (Åberg 2008), diskurser om unga kvinnors självskadebeteende (Johansson 2010) och diskurser om mäns våld mot kvinnor (Nilsson 2009), för att bara nämna ett urval.

Att det etnologiska intresset för diskursteorin växte fram under just den här tiden ter sig logiskt, inte bara på grund av Winther Jørgensens och Phillips metodbok, utan också därför att andra former av diskursanalys och poststrukturalism redan börjat göra sig hemmastadda inom ämnet, inte minst i form av starka influenser från tänkare som Michel Foucault och Judith Butler (se bl.a. Svensson 1996; Ristilampi 1994; Martinsson 1997; Lundgren 2000; Lindahl 2001). Med detta i åtanke blir det också begripligt att vissa ”diskursetnologiska” teman och diskussioner då utkristalliserade sig ganska snabbt: det kombinerade intresset av diskursteori och feminism, genus och sexualitet, identitetsformering, samt en kombination av Foucaults maktförståelse och hegemonibegreppet. Susanne Holsts (f.d. Lindström) avhandling *Kamp om rummet: En studie av heteronormativitet i svenska*

kyrkan (2005) är mig veterligen en av de tidigaste etnologiska doktorsavhandlingarna som nämner Laclau och Mouffe som referens i sin definition av diskursbegreppet. Även om Holsts doktorsavhandling inte är renodlat diskursteoretisk (i den bemärkelsen som vi använder benämningen här), så indikerar den här referensen att diskursteorin på den här tiden var på intåg i svensk etnologi. Som vi snart ska se så publicerades nämligen flera mer renodlat diskursteoretiska undersökningar redan året därpå (se t.ex. Ers 2006; Gunnarsson Payne 2006; Lindelöf 2006; Martinsson 2006). Under de senaste åren har också nyare influenser från några av den ovan nämnda "andra generationens diskursteoretiker" gjort sig gällande inom nyproducerad svensk etnologi, framför allt i form av ett intresse för det så kallade "logikperspektivet" (se t.ex. Lundgren 2011), men också ett intresse för diskursteoriens psykoanalytiska influens som tidigare i regel hamnat i skymundan i etnologiska tillämpningar (se Sjöstedt Landén 2011, 2012a, 2012b).

DISKURSBEGREPPET OCH DESS ETNOLOGISKA UTTOLKNINGAR

Susanne Holst (f.d. Lindström) refererar alltså till Foucault och Butler såväl som till Laclau och Mouffe då hon definierar det diskursbegrepp hon använder i sin avhandling. Diskursbegreppet definieras som:

en mängd *föreställningar* och *normer* som ordnar verkligheten [och] utgör resurser för vad som är godtagbara sätt att tala, känna och agera [och upprätta] gränser mellan det normala och det avvikande, mellan det naturliga och det onaturliga (Lindström 2005:16, min kursivering).

På ett snarlikt sätt definierar Karin S. Lindelöf i sin mer renodlat diskursteoretiska avhandling *Om vi nu ska bli som Europa: Könsskapande och normalitet bland unga kvinnor i transitionens Polen* med en uttrycklig hänvisning till Winther Jørgensen och Phillips diskursbegreppet enligt formeln "diskurs=norm=ett bestämt sätt att tolka världen". Lindelöf lutar sig också mot Laclaus och Mouffes begreppsdiskussion i *Hegemonin* och beskriver hur diskurser uppstår som resultat av artikulatoriska praktiker och påpekar att "Diskursen är alltså den strukturerade (och strukturerande) meningsbärande helhet som är ett resultat av själva denna praktik (1985:105)" (2006:23, kursiv i original).

Lindelöf sluter sig (liksom många av sina diskursetnologiska generationskamrater) till Laclaus och Mouffes påstående att "allt är diskursivt", i så motto att alla objekt och subjekt förstås inom ramarna för ett meningssystem: "inget objekt är givet utanför de diskursiva tillblivelsevillkoren" (2008:159–160, se även Lindelöf 2006:23; Lindström 2005:19). Den här definitionen av diskursbegreppet har med sina fokus på meningsskapande system och normer – om än i delvis olika avseenden – därmed tydlig resonans både med vissa definitioner av kulturbegreppet och med Michel Foucaults diskursbegrepp. I sin samtida studie *Jakten på konsensus: Intersektionalitet och marknadsekonomisk vardag* (2006) beskriver Lena Martinsson på likartat sätt att "det ekonomiska" utifrån Laclaus och Mouffes postmarxistiska perspektiv inte kan särskiljas från ideologi, överbyggnad eller diskurs, utan istället är att betrakta som ett konstruerat objekt "som pågående skiljs ut, exempelvis av marknadsekonomiska eller marxistiska diskurser, och ges mening" (Martinsson 2006:41).

Gemensamt har de här etnologerna (och många andra) att deras begreppsdiskussioner i Laclaus och Mouffes anda betonar att "allt är diskursivt" och därmed omfattar såväl språkliga som beteendemässiga praktiker (se Laclau & Mouffe 2008:159–163). Det här bredare diskursbegreppet är – till skillnad från andra existerande snävare och mer lingvistiskt orienterade varianter – kompatibelt med etnologiska metoder som omfattar skriftliga och muntliga materialkategorier såväl som observationer där dessutom handlingar, miljöer, symboler och materiella artefakter tillsammans utgör underlag för analys.

Samtidigt menar jag att etnologin med sin tradition av att analysera också icke-lingvistiska material fortfarande har mer att bidra med för att fördjupa förståelsen av ett sådant materiellt diskursbegrepp, både teoretiskt och metodologiskt, inte minst i relation till aktuella forskningsdebatter om materialitet och etnografiska metoder.

En variant på det förstnämnda är förstås att som Lena Martinsson diskutera hur diskursteoretiska insikter kan kompletteras med nymaterialistiska teoretiker som Bruno Latour och Karen Barad. En annan väg in i detta skulle kunna vara att – med eller utan komplementär nymaterialistiska teoretiska influenser – reaktivera Laclaus och Mouffes definition av diskursbegreppet och fundera över vad författarnas häftiga avståndstagande från påståendet att diskurser har en "mental karaktär" egentligen innebär: "Mot detta vill vi hävda att alla diskursiva strukturer har en *materiell* karaktär" (Laclau & Mouffe 2008:162, kursivering i original). För att förklara detta beskriver Laclau och Mouffe i ett *första* led att detta betyder följande mer än att "allt är meningsfullt".

En jordbävning eller en fallande tegelsten är händelser som förvisso finns, i den meningen att de sker här och nu, oberoende av min vilja. Men frågan om huruvida det specifika hos dem som objekt kommer att konstrueras som "naturfenomen" eller som "uttryck för guds vrede" beror på det diskursiva fältets struktur (Laclau & Mouffe 2008:162).

Vad som dock sällan uppmärksammas i etnologiska tillämpningar av diskursbegreppet är att dess materiella karaktär sträcker sig bortom det här första ledet av definitionen. Laclau och Mouffe fortsätter nämligen resonemanget med att förklara att:

Det som konstituerar en differentiell position [i diskursen] och därmed en relationell identitet med vissa lingvistiska element, är inte tegelstens eller plattans idé, utan tegelstenen och plattan som sådana. (Sambandet med "tegelstens" idé har så vitt vi vet aldrig räckt för att bygga ett hus.) De lingvistiska och icke-lingvistiska elementen placeras inte bara bredvid varandra, utan de utgör ett differentiellt och strukturerat positionssystem – det vill säga en diskurs. *De differentiella positionerna innefattar därför en spridning av mycket olika materiella element* (2008:162–163, författarens kursivering).

Om hänsyn tas till det här mer sällan refererade ledet av deras begreppsdefinition beskriver diskursbegreppet något *mer* än meningsskapande tanke- och språkssystem som vi tolkar och skapar vår verklighet med. Utifrån den här definitionen är det tydligt att också *de materiella objekten själva* bör betraktas som moment i de artikulationer som skapar olika diskurser. Att undersöka vad denna deras insikt kan ha för bäring på framtida kulturteoretiska diskussioner och etnografiska tillämpningar är ett viktigt bidrag som den diskursteoretiska etnologin skulle kunna lämna, både till interna ämnesdiskussioner och i större mångvetenskapliga diskursteoretiska sammanhang.

SUBJEKTSPOSITION: DISKURSETNOLOGISKA
SUBJEKTSFÖRSTÅELSE

I sin avhandling *I mänsklighetens namn: En etnologisk studie av ett svenskt biståndsprojekt i Rumänien* (2006) deklarerar Agnes Ers i likhet med många andra diskursteoretiskt orienterade etnologer sin subjektssyn som poststrukturalistisk och beskriver i likhet med många andra etnologer hur subjektet "inte är något givet [...] utan konstitueras av olika praktiker". Referenser görs bland annat till Judith Butler och Michel Foucault, och i relation till Laclau och Mouffe hänvisar Ers (liksom till exempel Lindelöf) till den likställelse Laclau och Mouffe gör mellan begreppen subjekt och subjektssyn i *Hegemonin* (Laclau & Mouffe 1985:114). Å ena sidan skriver Ers att begreppen används synonymt i avhandlingen. Å andra sidan betonar hon att "subjekten kan inta olika positioner i olika situationer" och att subjektet alltid är överdeterminerat i så motto att "vi alla [är] innehavare av flera positioner som kommer i konflikt med varandra" (Ers 2006:23).

Därmed pekar Ers formulering – om än kanske oavsiktligt – på precis den kluvenhet som finns i Laclaus och Mouffes tidiga subjektssyn och som påpekades av den numera berömda filosofen Slavoj Žižek redan i anslutning till den första utgåvan av *Hegemonin*. Žižek skriver att sina förtjänster till trots, så saknar *Hegemonin* en teori om "subjektet före subjektivering", och utan en sådan brister teorin i förklaringsvärde. För att åtgärda den här bristen demonstrerar han den postmarxistiska diskursteorins kompatibilitet med en lacansk psykoanalytisk subjektssyn – vilket omedelbart accepteras av Laclau och Mouffe (Žižek 1987; Laclau 1987). Sedan dess har psykoanalysen ut-

gjort ett viktigt fundament för deras teoriutveckling. Att de flesta diskursteoretiskt hugade etnologer antingen har bortsett från eller tonat ned den här influensen har säkert många olika och helt rimliga orsaker. Den komplexa begreppsapparat som följer med psykoanalysen kan säkert ha en viss avskräckande effekt. Det är också möjligt att den psykoanalytiska influensen i regel inte har korrelerat med studiernas syften och kunskapsmål. Icke desto mindre finns det anledning att fundera på vad diskursteorins psykoanalytiska spår kan tillföra empirinära kulturforskning, kanske särskilt i relation till affekt och identitetsformering (på individuell och kollektiv nivå). Medan till exempel forskare som undertecknad och Anna Johansson i våra respektive avhandlingsinledningar hänvisar till den lacanska subjektssynen i första hand för att förklara *varför* enskilda subjekt drivs till att identifiera sig med olika subjektssyn eller politiska projekt, finns det anledning att tro att psykoanalysen har mer att ge till etnologin.

Ett exempel på vad den psykoanalytiska influensen har att bidra med kan finnas i Angelika Sjöstedt Landéns avhandling *Moved by Relocation: Professional Identification in the Decentralization of Public Sector Jobs* (2012). Sjöstedt Landén är, tillsammans med Anna Sofia Lundgren, en av de få etnologer som hittills tillämpat det diskursteoretiska "logikperspektivet" och hon har tagit särskilt fasta på den psykoanalytiska kategorin *fantasi* som i lacansk variant framför allt integrerats i diskursteorin via Jason Glynos. Fantasibegreppet hjälper oss att bättre förstå de mekanismer som gör att människor "grips" av olika sociala och politiska logiker. Sjöstedt Landén har bland annat diskuterat hur "det fantasmatiska" på ett

fruktbart sätt kan förstås i relation till *affekt*, framför allt så som det diskuterats av den feministiska teoretikern Sara Ahmed och hennes tankar om emotioners ”klibbighet” (Sjöstedt Landén 2011:292–293; Ahmed 2004).

DISKURSETNOLOGISKA
MÖJLIGHETER OCH UTMANINGAR:
EN AVRUNDANDE REFLEKTION

Att göra den diskursteoretiska etnologin rättvisa på några få tryckta sidor är förvisso en omöjlig uppgift. Det jag har försökt göra istället är för det första att sätta den diskursteoretiska etnologins framväxt i relation till andra teoretiska och metodologiska strömningar, både inom och utom ämnet, och för det andra att lyfta fram två ”diskursetnologiska” tendenser. Jag menar att båda dessa ansatser har utgjort viktiga bidrag till etnologiämnet, samtidigt som jag tror att en vidareutveckling av dem ytterligare skulle kunna gynna teori- och metodutveckling både inom etnologin och inom det mångvetenskapliga diskursteoretiska fältet i stort.

För det första argumenterar jag för att en reaktivering av Laclaus och Mouffes materiella diskursbegrepp skulle kunna möjliggöra ökad teoretisk förståelse för inte bara *att*, utan *hur* materiella objekt artikuleras med lingvistiska och semiotiska element. En sådan reaktivering skulle bland annat också kunna bidra till metoddiskussioner om hur etnografiska metoder kan fånga dessa artikuleringar i sina analyser. Intressant etnologiskt arbete i den här riktningen har redan påbörjats, dels av Magnus Åberg som i det inledande kapitlet till sin avhandling *Lärardrömmar* (2008) diskuterar både diskursers materialisering och betydelsen av materiens

”agentskap” för diskursiva förskjutningar, dels i mer utvecklad form av Sofi Gerber, som i det här temanumret vidareutvecklar resonemang om diskursers materialitet från sin avhandlingsstudie om identitetsformering i den tyska återföreningens kölvatten (2011).

För det andra kan en fortsatt reaktivering av den psykoanalytiska influensen bidra med kunskap om människors icke-verbaliserade och affektiva drivkrafter, samt dessa drivkrafter centrala funktion för identifikationsprocesser, på både individuell och kollektiv nivå. Introducerandet av det så kallade logikperspektivet och Sjöstedt Landéns tillämpning av fantasi-begreppet har redan bidragit till att ett sådant arbete påbörjats. En annan hittills outnyttjad möjlighet är att undersöka det affektiva temat genom Laclaus mer sentida arbete om populism, där han – bland annat med förankring i Freud och Lacan – betonar det oupplösliga sambandet mellan signifiering och affekt: ”the complexes which we call ’discursive or hegemonic formations’ [...] would be unintelligible without the affective component” (2005: 111).

Givetvis utgör de här två aspekterna endast en bråkdel av de outnyttjade etnologiska möjligheter som diskursteorin härbärgerar. Tillsammans med de spår som lyfts fram av övriga författare i det här temanumret menar jag dock att just frågor rörande materialitet och affekt inte bara ”ligger i tiden”, utan att de också är områden där etnologins empiriska och nyans känsliga metoder – utvecklade som de är för att beskriva och förstå inte bara språkliga, utan också känslomässiga och materiella aspekter av mänskligt liv – skulle kunna utgöra särskilt starka bidrag till den tillämpade diskursteorin, också utanför ämnets egna gränser.

NOT

¹ Samtliga av dessa forskare disputerade (tillsammans med ett stort antal andra tillämpade diskursteoretiker) i Essex, under Ernesto Laclaus ledning. Detta kan visserligen tyckas vara en detalj, men är viktig för att förstå hur den tillämpade diskursteorin har vuxit fram och utvecklats kan den inte ignoreras. Många tillämpningar av diskursteorin har alltså handletts av Laclau själv, vilket gör *Hegemonins* relation till den tillämpade forskningen mycket mer lättbegriplig. Att en stor andel av forskarstudenterna vid det så kallade IDA-programmet har haft sin tidigare hemvist utanför Storbritannien och ofta återvänt ”hem” (eller flyttat till någon annan plats) efter avslutade studier (Danmark, Grekland, Argentina m.m.) har haft stor betydelse för den internationella spridningen av diskursteorin och dess tillämpning.

REFERENSER

- Ahmed, Sara, 2004. *The Cultural Politics of Emotion*. New York: Routledge.
- Egan Sjölander, Annika & Gunnarsson Payne, Jenny, 2011. *Tracking Discourses: Politics, Identity and Social Change*. Lund: Nordic Academic Press.
- Ers, Agnes, 2006. *I mänsklighetens namn: En etnologisk studie av ett svenskt biståndsprojekt i Rumänien*. Hedemora: Gidlunds förlag.
- Gunnarsson Payne, Jenny, 2006. *Systerskapets logiker: En etnologisk studie av feministiska fanzines*. Umeå: Umeå universitet.
- Gunnarsson Payne, Jenny, 2012a. “The logics of sisterhood: Intra-feminist debates in Swedish feminist zines”, in *European Journal of Women's Studies*, vol. 19, nr. 2.
- Gunnarsson Payne, Jenny, 2012b. “Moving images, transforming media: The mediating communities of *HallonTV* and *DYKE HARD*”, in *International Journal of Cultural Studies*. (Förhandspublicerad i digital version: <http://ics.sagepub.com/content/early/2012/10/12/1367877912460614.full.pdf>).
- Gustafsson, Klas, 2008. ”Inledning”, i *Hegemonin och den socialistiska strategin*. Göteborg/Stockholm: Glänta/Vertigo förlag.
- Howarth, David; Norval, Aletta & Stavrakakis, Yannis, 2000. *Discourse Theory and Political Analysis: Identities, Hegemonies and Social Change*. Manchester: Manchester University Press.
- Howarth, David, 2005. “The method of articulation”, in *Discourse Theory in European Politics: Identity, Policy, and Governance*. Basingstoke & New York: Palgrave MacMillan.
- Johansson, Anna, 2010. *Självskada: En etnologisk studie av mening och identitet i berättelser om skärmande*. Umeå: Bokförlaget H:ström.
- Laclau, Ernesto, 1990. *New Reflections on the Revolution of our Time*. London & New York: Verso.
- Laclau, Ernesto, 2000. “Foreword”, in Howarth, D.; Norval, A. & Stavrakakis, Y. (eds.), *Discourse Theory and Political Analysis: Identities, Hegemonies and Social Change*. Manchester: Manchester University Press.
- Laclau, Ernesto, 2005. *On Populist Reason*. London & New York: Verso.
- Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal, 2008. *Hegemonin och den socialistiska strategin*. Göteborg/Stockholm: Glänta/Vertigo förlag.
- Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal, 1985. *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics*. London & New York: Verso.
- Lindelöf, Karin S., 2006. *Om vi nu ska bli som Europa: Könskapande och normalitet bland unga kvinnor i transitionens Polen*. Göteborg: Makadam.
- Lindström, Susanne, 2005. *Kamp om rummet: En studie av heteronormativitet i Svenska kyrkan*. Umeå: Umeå universitet.
- Lundgren, Anna Sofia, 2000. *Tre år i g: Perspektiv på kropp och kön i skolan*. Stockholm/Stehag: Symposion.
- Lundgren, Anna Sofia, 2011. “Ageing in the Norrlandic Inland”, in Gunnarsson Payne, Jenny & Egan Sjölander, Annika (eds.), *Tracking Discourses. Politics, Identity, and Social Change*, pp. 148–181. Nordic Academic Press.
- Lundahl, Pia, 2001. *Intimitetens villkor: Kön, sexualitet och berättelser om jaget*. Lund: Lunds universitet.
- Martinsson, Lena, 1997. *Gemensamma liv*. Stockholm: Carlsson förlag.
- Martinsson, Lena, 2006. *Jakten på konsensus: Intersektionalitet och marknadsekonomisk vardag*. Malmö: Liber.

- Mouffe, Chantal, 2005. *On the Political*. London & New York: Routledge.
- Nilsson, Bo, 2012. "Politicians' Blogs: Strategic Self-Presentations and Identities", in *Identity*, vol. 12, nr 3, 247–265.
- Nilsson, Gabriella, 2009. *Könsmakt eller häxjakt? Antagonistiska föreställningar om mäns våld mot kvinnor*. Lund: Lunds universitet.
- Norval, Aletta, 1996. *Deconstructing Apartheid Discourse*. London & New York: Verso.
- Ristilammi, Per-Markku, 1994. *Rosengård och den svarta poesin: En studie av modern annorlundabet*. Stockholm: Symposion.
- Sjöstedt Landén, Angelika, 2011. "Exploring ideological fantasies on the move", in *Tracking Discourses: Politics, Identity and Social Change*. Lund: Nordic Academic Press.
- Sjöstedt Landén, Angelika, 2012. *Moved by Re-colonization: Professional Identification in the Decentralization of Public Sector Jobs in Sweden*. Umeå: Institutionen för kultur- och medievetenskaper.
- Svensson, Birgitta, 1996. "Den etnologiska blicken: Att tolka vardagen och samhället med Michel Foucaults metoder", i Anders Gustavsson (red.), *Kunskapsmål, teori, empiri: Föredrag vid en humanistisk forskarkurs i Uppsala*. Uppsala: Etnologiska institutionen, Uppsala universitet.
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Žižek, Slavoj, 1990. "Beyond discourse-analysis", in *New Reflections on the Revolution of Our Time*. London & New York: Verso.

SUMMARY

*Challenging Discourse-Ethnology
From Political Theory to Empirical Cultural Research
– and Further*
(Diskursetnologiska utmaningar
Från politisk teori till empirinära kulturforskning
– och vidare)

What does discourse theory "do" to ethnology? And complementarily, what does ethnology "do" to discourse theory? In this article, these two questions are approached by investigating how Swedish ethnologists have hitherto described and applied discourse theory. The article identifies a couple of overarching tendencies within Swedish discourse theoretical ethnology, relating these tendencies both to other intra-disciplinary trends and to parallel international developments of applied discourse theory. Specifically, the article will discuss current ethnological interpretations and applications of the concept of *discourse* as well as the discourse theoretical understanding of *the subject*, and will furthermore argue that these theoretical ideas still harbour underutilized possibilities, opportunities that, if taken, might serve to further develop discourse theoretical ethnology.

Keywords: discourse theory, ethnology, discourse-ethnology, applied theory, materiality of discourse, psychoanalysis and discourse theory.

Jenny Gunnarsson Payne, PhD, Senior Lecturer in Ethnology, School of Gender, Culture and History, Södertörn University, Stockholm, Sweden.